

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto.

Udje družbe prispevajo na leto 8 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Nove štajerske agrarne postave in agrarne oblasti. — Nazadovanje kmetijskih posestev na Štajerskem. — Dr. Gustav Ruhland. — Par besed o čilskem solitru. — Par besed v pomislek. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Iz agrarne korespondence. — Poročilo o stanju hmelja. — Zborovanja podružnic. — Tržna poročila. — Od uredništva. — Zadržuga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Nove štajerske agrarne postave in agrarne oblasti.

(Konec.)

2. Agrarno postopanje.

Agrarno postopanje je najbolj jasno označeno v svoji obliki, v obliki procesa.

Ta način procesa je v zgoraj navedenih postavah in v izvršitvenih naredbah k vsaki postavi natanko določen.

Ta oblika procesa daje strankam pravico, da se lahko pred vsako odločitvijo, ki bi jih zadela, dajo zaslišati, da se lahko dajo v vseh fazah agrarnega postopanja od koga zastopati (od pravnega svetovavca ali kakega drugega pooblaščenca) in da se jim morajo dajati dobro utemeljeni odloki. Nadalje so natančni predpisi o vabljenju strank, o dostavljanju pozivov in odlokov in o rekurzu, a tukaj treba pripomniti, da je vsepovsodi dovoljen le eden rekurs, da torej druga instanca (deželna ali ministerijalna komisija) stvar vedno za vselej odloči, kar znači v primeri s postopanjem pri političnih oblastih vedno precejšen prihranek pri času in denarju.

Kdor želi, da se zanj ali za njegove soudeležence uvede agrarno postopanje — tudi če mora biti ta želja, kakor postava v nekaterih slučajih izrečno zahteva, izjavljena od večih udeležencev — lahko poda dotično vlogo ali ustno ali pismeno nele pri lokalnem komisarju, ampak tudi pri pristojnem okrajnem glavarju, okrajnem načelniku ali občinskem županstvu ali po kakem odvetniku ali notarju in mora potem čakati, da dobi poziv na pozvedovalno obravnavo, pri kateri se prvič pred lokalnim komisarjem obravnava ustno.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi tukaj skušali opisati vse štadije tega postopanja pri delitvah, regulacijah, zlaganju in melioracijah, kakor tudi pri postopanju po postavi o varstvu planš, za sedaj je pač najvažnejše, da stranke izvedo najpotrebnejše, kako in kam se morajo v teh stvareh obrniti.

Pri tem pa še moramo omeniti dvoje:

a) O prošnji za uvedbo agrarnega postopanja (provokaciji) izda deželna komisija v vsakem pozameznem slučaju razglas, v katerem poveri krajevemu komisarju izvršitev agrarnega postopanja v vsakem slučaju (delitev, regulacija ali

zlaganje); z dnem tega razglasa preide tudi civilna sodnost o posestnih, lastninskih in mejnih sporih glede operacijskega objekta (zadružne planše, gozda, paše, zemlje za zlaganje) od sodnijskih oblasti na agrarne; agrarne oblasti so od tega dne naprej ravno tako pristojne v vseh vodnopravnih in logarskopravnih stvareh, ki so v zvezi z delitvijo, regulacijo in zlaganjem in ne več politične oblasti.

b) Pri dotičnih zemljiščih se uvedba agrarnega postopanja v zemljiški knjigi zaznamuje; od dne zgoraj navedenega razglasa lahko sodnija v zemljiško knjigo kaj vpiše le sporazumno z agrarno oblastjo.

Končno omenimo, da se agrarno postopanje v določenih slučajih lahko uvede nele na željo udeleženih strank, ampak tudi na zahtevo deželnega odbora, namestnije, ali uradno vsled odredbe deželne agrarne komisije.

3. Stroški agrarnega postopanja.

Stroške agrarnega postopanja plača deloma država, deloma dežela in deloma stranke, ki so na njem neposredno udeležene.

Stroški strank, ki zadevajo pred vsem tehnična dela, stanarina, kurjava in strežba v uradnih prostorih, vse to se razdeli po vrednosti deležev. Stranke morajo poskrbeti za brezplačno streho, oziroma vožnjo uradnikov (tehniških pomožnih moči), za potrebno pomoč (delavce, dni-narje) in vse potrebne sprave (signalne kole, količe za merjenje, mejnike).

Stroški, ki pridejo vsako leto iz agrarnega postopanja, bodo tem manjši, čim več strank je vsako leto udeleženih pri agrarnih operacijah, oziroma čim več agrarnih operacij se vsako leto izvrši.

Torej ni le splošno gospodarska korist, ampak tudi korist vsakega posameznega udeleženca, če se kmetovavci teh novih postav v kolikor možno veliki meri poslužijo.

Stroške gospodarskihboljšav (melioracij), kolikor jih ni plačanih v državni in deželni subvenciji, mora plačati vsak posestnik sam.

4. Nadzorstvena pravica agrarnih oblasti.

Agrarne oblasti nimajo samo te naloge, da izvršujejo v okvirju agrarnih postav vsa dela agrarnega postopanja (delitve, regulacije, zlaganje, planške stvari, meli-

poracije i. t. d.), ampak imajo tudi vedno nadzorstveno pravico nad upravo regularnih gozdnih, planšarskih in pašnih zadrug, nad izvrševanjem odobrenih gospodarskih načrtov in upravnih statutov in nad ohranitvijo gospodarskihboljšav (melioracij), ki jih je država ali dežela subvencionirala, nadalje nadzorstvo nad gospodarstvom na planšah, vpisanih v planško knjigo.

To nadzorstveno pravico izvršujeta v prvi vrsti agrarni nadzornik in planški nadzornik; ta njuni posel pa jima daje tudi pravico, da smeta onadva in vsi drugi organi agrarnih oblasti vsak čas zahtevati prost vstop k vsem delom gospodarstev interesiranih kmetovavcev.

5. Prostost od pristojbin.

Za vse udeležence pri agrarnih operacijah so posebno važne določbe novih agrarnih postav, po katerih so vse vloge strank s prilogami, načrti, zapisniki in drugimi konstatacijami in listine v agrarnem postopanju popolnoma proste pristojbin in kolkov.

Ta splošni prikaz sklepamo z željo, da bi nove agrarne postave povzročile to, kar je njih namen, namreč bistveno in trajno ojačitev našega domačega kmetijstva.

Nazadovanje kmetijskih posestev na Štajerskem.

4. Namen nakupov.*)

Kakor je znano, je statistični deželni urad za Štajersko v začetku tega leta izdal podrobno preiskavo o „prodajah kmetijskih posestev osebam nekmetjskega stanu“, ki obsega dobo od leta 1903 do 1907 in o podatkih, kar smo v tem listu že bolj ali manj podrobno poročali. Ker je deželni upravi šlo za to, da v polni meri dožene in pojasni nazadovanje kmetijskih posestev in ga na vse strani dobro osvetli, se je poizvedovalo in statistično prikazalo tudi dejstvo, kateri nameni so povzročili nakup tega ali onega kmetjskega posestva. S tem se je skušalo izvedeti, koliko pokupljenih kmetijskih posestev je ostalo ohranjenih kmetijstvu in koliko zemlje je bilo s tem odtegnjene gospo-

*) Prim. števil 7, 8 in 10 letošnjega letnika „Gospodarskega Glasnika“.

darskem obratu popolnoma ali vsaj delno.

Slučaji, v katerih bi se dokupljeno posestvo kot samostojno kmetijsko posestvo — dasi v lasti nekmetijskega posestnika — obdelovalo dalje, so razmeroma zelo redki; med 1755 slučajev je takih le 645. Delež teh slučajev v celotni množini slučajev znaša torej 36,8 odstotkov, a je v vseh treh delih dežele različno velik. Na Gornjem Štajerskem je najnižji z 20,3 odstotka, na Spodnjem Štajerskem je že višji (29,8 odstotka), najvišji pa na Srednjem Štajerskem (46 odstotkov). Navadno ostane prodano kmetijsko posestvo le tedaj tudi kmetijsko, če je bilo že v naprej iz tega namena kupljeno. Poleg tega se nahajajo še posamezni slučajji, da se ohrani tudi pri drugih namenih, n. pr. če se kupi zaradi lova, če kupec, ki mu je navadno samo za to, da dobi naslov lastnika, dá posestvo prejšnjemu lastniku v najem.

Pri tem pa se ne more reči, kako dolgo bo tako posestvo kot kmetijsko tudi še trajalo. V večini slučajev se kmetijski značaj posestva takoj izgubi, kakor hitro preide posestvo v last kakega nekmetovavca. Navadno se ohrani še nekaj časa (posebno, če je posestvo kupljeno za to, da ga novi lastnik ali sam obdeluje, ali vsaj da v najem), dokler ne nastopi oseba lastnika ali pa v načinu obdelovanja polja kaka sprememba. V večini slučajev pa, v katerih je davčna oblast poročala, da se bo s posestvom še nadalje kmetijsko gospodarilo, moramo reči, da bo to trajalo le še nekaj časa. To velja tem bolj tedaj, če se je posestvo nakupilo za špekulacijske namene, kosanje, sekanje ali pa za pozidavo.

Statistično ni mogoče popolnoma natančno preiskati in pokazati, koliko zemlje se je z nakupi kmetijskih posestev odtegnilo kmetijstvu, ker nimamo za to zanesljivih podatkov v številkah. Splošno se pač lahko reče, da daje kmetijsko gospodarjenje prej jamstvo za to, da se bo zemlja umno gospodarsko izrabila ko pa, če je lastnik nekmetijskega stanu. Za to govore stvari, ki so bistveni znaki kmetijskega dela: ročno osebno sodelovanje, neposredno disponiranje z delom, lahek pregled čez celo gospodarstvo in lastna, pridobljena skušnja. Vsaj reče se lahko z gotovostjo, da je kmetsko posestvo v kmetskih rokah umno izrabljeno, če pa ga imajo nekmetje, pa ne. Izjema od tega pravila so oni veliki posestniki in srednji posestniki, ki imajo na vseh delih svojega posestva izvedeno umno gospodarstvo (kmetijsko). Njihov način gospodarjenja je potem seveda na višji stopinji ko pa navadno gospodarstvo s kmetskimi posestvi. A ravno naša statistika nam kaže, da kupujejo veleposestniki le na Gornjem Štajerskem kmetska posestva, kjer so veliki posestniki kupili 47 odstotkov vse v tej dobi (1903 do 1907) prodane zemlje. V vseh teh slučajih pa so jo pokupili v ta namen, da bi zaokrožili svoja lovišča ali pa kraj pogozdili. Torej lahko rečemo, da se pri zemlji, ki jo nakupijo veliki posestniki, ohrani na Štajerskem kmetijstvu splošno le majhen del, na Gornjem Štajerskem pa nič.

Že na teh podrobnostih, ki smo jih doslej pokazali, se vidi, da daje statis-

tična določitev namena, iz katerega se je kako zemljišče kupilo, zelo dragocene podatke, ker vidimo iz njih vzroke in namene prodaj in nakupov. Treba je torej pozdravljati, da je štajerska statistika v tem oziru nadkrilila delo onih nemških držav, ki opravljajo enako delo. Podrobnejši zemljepisni podatki bi presegali ozke okvirje te razprave; reči pa moramo, da pojasnjujejo gospodarski položaj po različnih delih dežele v marsikaterem oziru in vzbujajo zanimanje vsakega agrarnega politika. Dr. W.

Dr. Gustav Ruhland.

Ob njegovi petdesetletnici — 11. junija 1910.

Profesor Evgen Dühring je označil Lista kot največjega nacionalnega ekonomista med Nemci in vendar so učenjaki po poklicu s prvim zvezkom njegovega dela („Nationales System der politischen Ökonomie“), ki je izšel leta 1841, naravnost škandalozno ravnali, pisca pa imenovali „neznalca in prepisovavca“.

Nič boljše se ne godi danes onim, ki so od Boga s tem kaznovani, da imajo lastne misli. Naša moderna industrijska doba je ustvarila posebno patentno pravo. Lastninska pravica na novih tehniških pridobitvah se zavaruje z vpisom in daje večkrat zlate denarce. Čisto drugače pa je z novimi gospodarskopolitičnimi idejami. Danes je dovolj, da izgovoriš na tem polju in ob tej stvari samo kako novo misel, pa ti takoj vstane kopica sovražnikov.

Tudi profesor dr. Gustav Ruhland se mora šteti med one, ki so imeli lastne misli in tudi zato ni ušel onemu sovražstvu, ki doleti vsakega izvrstnega moža, posebno če nastopa politično.

Gustav Ruhland se je porodil 11. junija 1860 v Hessenthalu v Spessartu (Bavarsko, Spodnje Franško) kot sin kmeta in poštarja. V Mainzu je absolviral realko in šel po dovršeni vojaški službi na tehniko v Langensalza; pozneje je bil volonter in upravitelj na mnogih velikih posestvih v Severni Nemčiji, pa se je leta 1879 povrnil v domovino, da bi po smrti svojega očeta nadaljeval njegovo gospodarstvo. Uboštvo malih kmetov v Spessartu, posebno pa agrarna agitacija, ki se je takrat pod vitezom pl. Thüngen-Roßbach na Franškem razvila, sta kmalu napotila Ruhlanda, da se je z vso silo začel pečati s prašanjem, kako bi bilo treba pomoči kmetskemu stanu.

Ko je skušal postati samostojen kmet, je kmalu na lastni koži občutil nele pomanjkljivosti kmetskega prava o dedščinah, ampak tudi v celi vrsti slučajev težko škodo, ki jo imajo kmetje v današnjem položaju zemljiškega trga. Da je samostojna cenitev kmetijskih posestev zelo škodljiva, to je znal iz vseh učnih knjig o kmetijskem knjigovodstvu in kmetijskih cenitvah. Pač pa bi se naj poteh knjigah strinjala določena vrednost pridelka s pravo vrednostjo zemlje. In doživel je sledeče: Kjer je bil ravno nastavljen, bi morali saditi krompir. Zemlja pa krompir je bila zgoraj plitvo ilovna, sprodaj pa je bil sviž. Dotlej so krompir za nasad podarali. Pri tem je prišel ravno na sviž in če je bilo vreme mokro, je navadno ves pridelek zgnilil. Na Pruskem

pa je videl drugačen način sajenja krompirja. Zato je dal celo polje preorati, zravnati in vtisniti krompir v zgornjo plast zemlje. Dasi je bilo leto izredno mokro, je bil vsled zboljšane sajenja pridelek krompirja zelo velik. Ta doživljaj mu je pokazal, da je vrednost pridelka, kakor se navadno določa, velika pomota. V tem slučaju je zboljšani način sajenja pridelek zelo povečal, v tem pa povečal tudi njegovo vrednost in ceno pri predaji. Za prejemalca pa, ki je uvedel novo metodo, se je s tem zemljišče zadolžilo. Delo na zemljišču ni izgubilo samo plače za uvedeno boljšo metodo, ampak je prevzelo celo večji dolg. „Prava“ vrednost te zemlje pravzaprav tudi ni bila vrednost pridelka, ampak knjižna ali realna vrednost, kakor je v industriji in trgovini, v normativnih določbah za privatne železnice že davno znana. Vse to pa je vendar moralo biti v priročnih učnih knjigah o nacionalni ekonomiji! Prijatelj mu je knjige oskrbel, a pri branju pa so ga hudo razočarale. O vsem tem, kar je sam doživel, ni stalo v knjigah prav nič. Pač pa so bile tam zelo zamotane teorije o zemljiški renti, ki so delale vso stvar še bolj temno in nejasno. To nasprotje med lastnimi doživljaji in znanstvenimi teorijami ga je napotilo, da je za plugom in ob kosi napisal svoja prva dela „Agrarpolitische Versuche vom Standpunkte der Sozialpolitik“ 1882—1883 in „Das natürliche Wertverhältnis des landwirtschaftlichen Besitzes“ 1884; pri zadnjem delu mu je z nasvetom in dejanjem pomagal Alb. E. C. Schäffle, ki ga je tudi tajni svetnik Adolf Wagner imenoval „prvega“ med nemškimi nacionalnimi ekonomisti. Schäffle je Ruhlandu priporočal tudi filozofijo, pred vsem Trendelenburga in Kanta. To se pozna njegovi pisavi v teh letih. Prvi se je proti Ruhlandu oglasil leta 1883 profesor pl. Schmoller.

Med tem pa je Ruhland dobival iz lastnih doživljajev vedno več impulzov. Pridelek krompirja je bil prejšnje leto, na njegovem gospodarstvu precej ponesrečen. Da pa bi ne bilo treba kaj živine prodati, je bilo treba dokupiti nekaj krompirja in koruze. Tedaj pa je prišla davčna oblast, da bi po tedaj v Bavarski veljavnih postavah obdačila njegovo malo žganjarijo kot obrtno žganjarijo. (Postava z dne 25. februarja 1880.) Najprej je krompir zgnilil, sedaj pa je bilo treba plačati še davek. Vendar pa se mu je z obširnimi rekurzi, s katerimi je šel celo do ministrstva, posrečilo odvrniti zvišano obdačitev. In nova bavarska postava z 20. novembra 1885 je prinesla v svojih izvršilnih naredbah novo definicijo pojma „kmetijska žganjarija“, po kateri se, vsled Ruhlandovih razlag, ne polaga važnost na množino doma pridelanega in žganega pridelka, ampak na to, da se vse droži skrmijo in gnoj porabi v domačem gospodarstvu.

Ker je bil Ruhland vedno v ozkih zvezah z bavarsko „kmetsko zvezo“, je dobival za svoje gospodarsko politične ideje vedno več impulzov. V kreditni komisiji kmetske zveze se mu sicer ni posrečilo združiti praktičnih dnevnih potreb in sistematiko; a že nekaj mesecev pozneje (v Božiču 1894) so mu opazovanja v razmerah kmetijske kreditne or-

ganizacije dale povod za načrt za centralni denarni zavod za zadruga v Berlinu. Ta načrt se je z dovoljenjem načelstva kmetске zveze 16. januarja 1895 predložil ministru Miquelu, ki se je zanj takoj zelo zanimal. Že oktobra 1895 je začela pruska blagajna („Preußenkasse“) svoje blagodejno delovanje. V komisiji za trgovino z žitom pri kmetски zvezi so splošno sprejeli teorijo Ruhlana, da ni nadprodukcija žita, ampak ustanavljanje velikih mednarodnih bank v zvezi z drugimi špekulacijami vred krivo, da je žitu cena tako padla. Temu nazoru je pritrtil tudi prvi mednarodni agrarni kongres v Budapesti leta 1896, meseca septembra. Postave, ki so se po tem ustvarjale proti špekulaciji sploh, so jasno dokazale, da se dá velika nestalnost žitnih cen odpraviti z moderno organizacijo producentov (v obliki sindikata) in s solidno trgovino. Teoretične dokaze za ta načrt so podala jako natančna in dolgoletna opazovanja vsakdanjega gibanja žitnih cen. Za to je Ruhland ustanovil s pomočjo kmetске zveze, ki so se ji kmalu pridružile še enake organizacije na Francoskem in v Švici, v jeseni leta 1899 v Freiburgu v Švici, kamor je bil pozvan za profesorja na univerzo, ustanovil mednarodno poročalnico za žitne cene. Poleg tega vsakdanjega opozovanja gibanja žitnih cen je bila potrebna organična dovršitev njegovega dela „System der politischen Ökonomie“, ki se je zasnovovalo že leta 1883 pod vplivom takratnih filozofskih študij, ki mu jih je navetoval Schäffle.

Iz te poročalnice za žitne cene so izšla mednarodna poročila za regulacijo žitnih cen, ki so se kmalu po tem preselila v Berlin in postala tednik „Getreidemarkt“ družba z o. por.; list izhaja še danes pod naslovom „Landwirtschaftliche Marktnachrichten“ s prilogo „Illustrierte landwirtschaftliche Zeitung“.

Ruhlana moramo poznati nele kot učenjaka, ampak tudi kot človeka, če ga hočemo pravilno in pravično oceniti. Meni je bila dana prilika, da sem dolga leta vsak dan delal ob njegovi strani in večkrat sem se naravnost čudil njegovemu idealizmu in njegovi spretnosti v iskanju novih potov. Kolikokrat sem našel po znanstvenih referatih, da so pisci izdali njegove ideje za svoje. In če sem ga na to opozoril, pa je navadno smehljaje odgovoril, da ga veseli, če se na ta način širijo njegove ideje. Koliko parlamentarcev v nemškem državnem zboru je dobilo snovi za svoje predloge iz njegove glave.

Celo v Avstriji in na Ogrskem so se „znameniti“ možje posluževali njegovih pridobitev in postali tako slavni. Pri vsem tem pa menda med nacionalnimi ekonomii v Nemčiji ni nobenega, ki bi bil tako zasovražen, kakor je baš Ruhland. Najbolj zaradi tega, ker je s svojimi navsveti vedno pomagal kmetски zvezi. Da ga njegovi znanstveni kolegi ne smatrajo za enakovrednega „učenjaka“, to izhaja od tod, ker ni pisal za učenjake, ampak za „ljudstvo“, ki bi naj njegove nauke razumelo. In res se mu je ž njegovimi poljudnimi spisi posrečilo zbuditi pri ljudstvu zanimanje in umevanje tudi za najtežje gospodarske probleme. Dobro se še spominjam, kako je pri njem nastala

misel spisati za kmetovavce knjigo: „Nauk o postanku žitne cene“; da bi spis postal kolikor možno poljuden, je poiskal nekega kmeta, s katerim se je tako dolgo po gozdu sprehajal, in mu borzne izraze tako dolgo razlagal, dokler ni kmet znal stvari po svoje. Na enak način je nastal tudi njegov spis: „Gospodarska politika očenaša“. Ruhland je iskal novo obliko za svoj gospodarsko politični sistem, sprehajal se je po gozdu in srečal gručo otrok. Otroci so molili in on je slišal besede: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“. To je bilo, kar je iskal. Oblika, v kateri je hotel pokazati svoj sistem, je bila najdena.

Koliko se je Ruhland trudil, da bi dosegli kmetje vpliv na določanje cen svojih pridelkov. Vedno je bilo njegovo mnenje, „da pri določanju cen odloča največ neumnost kmeta“ in zato se je najbolj trudil, da bi poučil kmete o terminskih borzah. Ravno to njegovo stremljenje, poučevati kmete, pa mu je ustvarilo največ sovražnikov.

Po pravici lahko rečemo, da je Ruhland najboljši poznavec terminskih borz za žito; njegova zasluga in plod njegovega dela je, da se je ustanovil agrarni zavod v Rimu, njegovi inicijativi treba pripisovati ustanovitev „Preußische Zentralgenossenschaftskasse“.

Najbolje označuje osebnost Ruhlanaovo in njegovo znanstveno in politično delovanje proces proti Biermeru pred prizivno komoro deželnega sodišča v Berlinu 10. in 11. januarja 1910.

Schmoller je kot izvedenec izjavil, da Ruhlanaovih spisov že dalje časa več ne bere, vkljub temu pa je bil tako predrzen, da je izrekel o njih naravnost uničujočo obsodbo. Za to pa je Schmoller tudi „tajni svetnik“ in svetovavec ministarstva za bogočastje. Nasprotno pa je ekscelenca profesor dr. Adolf Wagner in profesor dr. Sombart, dasi se z Ruhlandom ne strinjata, izrazila s priznanjem o njegovi znanstveni veljavi.

Ruhlanaovi prijatelji, ki so ga spoznali kot učenjaka in človeka, ki so desetletja ž njim živeli, delali in se borili, pa vedo tudi brez posebnega mnenja izvedencev, kaj jim je Ruhland in koliko je vreden. Jos. Felkl.

Par besed o čilskem solitru.

(Vičanski Škerlec.)

Veliko se govori in piše dandanes o raznih umetnih gnojilih. Nekateri priporočajo ta, drugi zopet ona umetna gnojila, še več pa je takih, ki ne verujejo niti temu niti drugemu (op. vred.). Podal pa bi rad par besed o čilskem solitru. Kaj je in kakšni je, tega ne bodem navajal, ampak omenim le nekatere važnejše lastnosti o njem in kako je z žnjim ravnati. Precej drag je, pa ako ga izrabimo dobro, ne predrag, kajti čilski soliter je res mojster med umetnim gnojili.

Shranjen mora biti na popolnoma suhem prostoru. Ravno tako se mora trositi ob čisto suhem vremenu med rastline. Ker je to velevažno dušičnato gnojilo v vodi raztopno, se umeje, da ga zemlja ne obdrži v sebi; mora se torej potresati v dveh ali treh delih, ko so rastline še v rasti. Ako bi ga potresali še le

tedaj, ko zrnje ali sad dozoreva, bilo bi prepozno in imeli bi izgubo. Najboljše en del za drugim po tri tedne narazen v enakih delih trositi. Nekateri trdijo, da čilski soliter deluje samo na rast slame, ne pa, da bi se pridelek zrnja povečal. To bi bilo le v tem slučaju res, ako bi zemlji majnkalo zadostne množine kalija in fosforove kisline. Teh dveh gnojil čilski soliter nima, ampak samo dušik. Rastline pa potrebujejo vse tri. Treba je, da se ve, katera rastlina potrebuje več dušika, katera zopet kalija in kateri koristi fosforjeva kislina.

Čilski soliter ima prednost napram žveplenokislemu amonijaku; ta se mora prej spreminiti v solitrno kislino in potem ga še le rastline uživajo. Pri teh spremembah pa se izgubi veliko dušika; to izostane pri čilskem solitru.

Da je čilski soliter priporočljiv posebno pri slabih poljskih rastlinah, trdim z mirno vestjo. Naj naredi kdo tozadevni poskus in pri tem vse pridelke na tanko stehta iz posameznih parcel, ki jih je izmeril vse v jednake dele, potem izračuni večji pridelek, stroške za čilski soliter. H koncu še pristavim. Kdor hoče pomagati ovsu in sebi s pomočjo čilskega solitra, naj ga vzame za 1 ha kakih 150 kg. Za koruzo kakih 200 kg preračunjeno na 1 ha in krompirju 200 do 250 kg. Tudi proso se ti bode izkazalo zelo hvaležno, ako mu podeliš na 1 ha kakih 80 do 100 kg čilskega solitra; toda zemlja mora biti v zadostni množini založena s kalijem in fosforovo kislino. Dobiček in dobri uspehi ne bodo izostali, ako vreme k temu posluži.

Par besed v pomislek.

— V deželi, kjer ne poznajo carin za uvažanje živil, to je na Angleškem, se s strahom opazuje, kako se vsak dan višajo cene mesu. To mora biti tam hudo, ker ljudje ne morejo kričati, češ, agrarci so krivi, da postaja vse dražje, kajti tam niti agrarcev niti postav, ki bi je bili izvojevali v svojem državnem zboru.

Kaj je torej tam vzrok draginji in kako jo bo mogoče ugnati? Vzrok draginji bo isti, kakor pri nas: mnogo ljudij. Angleška je, kakor znano, pretežno industrijalna država in nikakor ne more zadovoljiti z lastnimi pridelki vseh želodcev, ki zlasti v nje velikih mestih ponekod že precej glasno krulijo.

Njih kmetijstvo je postalo žrtva zlatega teleta; vse je hitelo tja, kjer se je moglo kopičiti zlato in to vse na račun kmetijstva. Oni, ki so dali delati za se, ki so torej izrabljali moči iz dežele, so toliko na dobrem, da vsaj za dogledni čas prenesejo visoke cene; toda večina, delavstvo, ki je prihrumelo v mesto za dobrim zaslužkom, bo prisiljeno vendar na vse zadnje iti tja, od koder je prišlo; razloček je le ta, da kaže ta zemlja sedaj, ko so se medtem kmetje poslovili, oziroma pregnali, po vsem drug obraz, nego takrat, ko so delavski sloji strmoglavili v mesto.

Če ljudje z dežele zapuščajo svojo rodno zemljo, nastaja iz tega naenkrat dvojna škoda: na eni strani kmetu primanjkuje delavskih moči, na drugi strani pa se poveča število konzumentov za one pridelke, za katerih pridelovanje so ravno

sami odtegnili po eno delavsko moč; to je tako naravno, kakor če iz ene skledice na tehtnici, ki stoji mirno — vodoravno, vzamemo utež in jo damo k drugim v drugi skledici; če hočemo imeti sedaj ravnotežje (in če se človek, ki je šel v tovarno, v mesto ne vrne), tako moramo tja sedaj djati dvakrat toliko teže. Če se pa pomisli na trume, ki romajo s kmetov v mesta, mora že samo iz tega vzroka postati nujna posledica draginja, da ne govorimo o drugih škodah.

Kakor vse (žalibog samo dobro), tako se da tudi kmetijski stan laže uničiti, nego zopet postaviti na noge; zadnje pa zopet menda nikjer ni kmalu tako težko, kakor ravno v tem slučaju; kajti laže nam je čakati na duševno hrano, ko na telesno.

Na Angleškem bo torej zelo težko mogoče, da bi se cene živilom znižale, ker je odvisno več ali manj od uvoza; ta konjunktura pa se bode izrabila in izrabljala tako dolgo, dokler Angleži zopet ne začnejo resno misliti pomagati svojim pomendranim kmetiskim slojem, kajti nakopičenega zlata samega vendar ne morejo goltati. Sreča samo, da imajo tako dobro razvito brodogradnjo. Da ni tega, kako bi bilo danes tam?

Sicer pa nam je pomisliti, da je ladja na vodi delo človeških rok, torej nekaj, kar nima trpežnosti in tako stalne vrednosti, kakor rodovitna in dobro obdelana posestva. Kako se bo torej pomagalo Angleški, je v bodoče zelo kočljivo vprašanje.

Naši kmetovavci pa bi naj čitali iz teh vrst neko svarilo. Napada se namreč dandanes naš kmet, kakor da je on kriv draginje, napadajo se agrarci, da so zaprli meje za uvoz živine in mesa in zahtevajo gotovi sloji zopet, da se odpro meje: posledica temu bi bila ta, da kmet za vzgojo in rejo živine ne bi prišel niti na svoj račun pri prodaji in preti še nevarnost zraven tega, da se zanese kuga med našo živino in oni, ki tarnajo, še vseeno ne dobé cenejše hrane, ker so sredstva tako neprimerna in za stalno na noben način zdržljiva; veliko ulogo pri tem kriku igrajo velikomestni mesarji, ki so vlekli do sedaj 56 do 120 odstotkov dobička, kakor priznavajo sami.

Previdnejši sljci so se zato začeli baviti s kmetijstvom, dobro vedoč, v katerem grmu tiči zajec in ni dvoma, da je spoznanje od dne do dne jasnejše, da je treba zadostila življenjskih potreb iskati le v dobrem in zdravem kmetijstvu. Ta zavest pa je potrebna tudi kmetiskim slojem, da se z združenimi močmi pogumno in uspešno bore in pomagajo boriti proti kaznim za grehe, ki so jih storili drugi.

H.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 14. junija 1910. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekszellenca gospod načelnik Edmund grof Attems, II. podnačelnik Roman Neuper, zastopnik visokega deželnega odbora Franc Hagenhofer, 19 članov O. O., glavni tajnik Juvan in tajnik Holz kot zapisnikar.

Ekszellenca gospod načelnik Edmund grof Attems pozdravi navzoče in otvori sejo. Naznani, da je član O. O., prelat P. Franc Sal. Bauer svoj mandat odložil, dasi se je načelnik sam trudil, da bi ga pregovoril. Zato obžaluje načelnik, da so O. O. in razni odseki izgubili tako izborno strokovno moč in prosi za dovoljenje, da sme gospodu prelatsu o priliki njegovega izstopa iz O. O. izraziti zahvalo O. O. za njegovo sodelovanje. Prošnji se ugodi.

Zapisnik o 736. seji O. O. z dne 10. maja t. l. se razpoloži, da kroži v vpogled in nato se preide na dnevni red.

1. Posvetovanje o navodilih visoke c. kr. namestnije glede ureditve špeharstva v Mariboru in Ptujju.

Ker je poročevavec član O. O. Klammer odsoten, govori glavni tajnik Juvan o najvažnejših stvareh teh navodil, ki v manjši in večji meri odgovarjajo željam, ki jih je O. O. svoječasno sporočil visoki štajerski namestniji in stavi v imenu poročevavca predlog, naj se ta navodila vzamejo na znanje. Sprejeto.

2. Šoli v Krieglachu na Gornjem Štajerskem se da za ureditev šolske delavnice na njeno prošnjo podpora 200 K, ki se vzamejo iz obresti ustanove nadvojvode Ivana in grofa Meranskega; razun tega se šoli svetuje, naj se v tej stvari obrne za podporo s prošnjo tudi na c. kr. ministrstvo del.

3. Centrala na Dunaju prosi, naj se priklopi O. O. njeni vlogi glede razširitve visoke šole za poljedelstvo.

Poročevavec član O. O. Göhlert govori zelo podrobno o potrebi razširitve te visoke šole, ki ima vedno več poslušavcev in predlaga, naj se pridružimo prošnji centrale, da se naj v proračun za leto 1911 postavi za to šolo znesek 200.000 K. Predlog je bil sprejet.

4. Poročila in predlogi živinorejskega odseka.

a) Poročilo o sklepih mednarodne živinozdravske konference v Haagu 1909.

Poročevavec član O. O. Januschke omeni na kratko bistveno vsebino teh posvetovanj, v kolikor so za kmetijstvo važna, n. pr. zatiranje svinjske kuge, sodelovanje živinozdravnikov v živinorejskih stvareh, kontrola mleka, jalovost goveda, zatiranje tuberkuloze, stavbe in oprema hlevov, zavarovanje klavne živine, fiziologija izločanja mleka, preprečevanje zlih posledic pri reji na porabnost i. t. d. Iz vseh teh podatkov se vidi, kako važni so taki kongresi za kmetijstvo. Poročevavec predlaga, naj blagovoli vzeti O. O. poročilo na znanje. Sprejeto.

b) in c) Podružnici Kumberg se na njeno prošnjo podeli podpora za nakup koz, občini Neudorf v okraju Weiz pa podpora za murodolske telice.

d) Podružnica Slovenji Gradec prosi za dovoljenje, da se z letošnjo razstavo goveda priredi tudi ogledovanje ovac in da se za to dovolijo primerna in potrebna darila. Poroča član O. O. Roš.

Poročevavec se strinja s predlogom živinorejskega odseka, da se naj to premiranje vrši, če bo poljedelsko ministrstvo

nakazalo izreden kredit, stavi pa dodatni predlog, da se naj skušajo kolajne in diplome za razstavo ovac dobiti od države in družbe, če bi se od ministrstva subvencija ne mogla dobiti. Predloga sta bila sprejeta.

e) Poročilo o študijskih in informacijskih potovanjih strokovnega uradnika za prodajo živine in mleka.

Poročevavec član O. O. Czeicke poda pregled delovnega programa pri tej na novo ustvarjeni službi, kjer se bo pred vsem za sedaj vršilo pospeševanje prodaje klavne živine, za kar so se ustvarile zveze z Monakovim in Dunajem, in upa, da bo ta uvedba ugodno vplivala na stalnost živinskih cen. Predlaga, naj se poročilo vzame na znanje in upa, da bo ta zavod pozneje posredoval tudi pri živini za pleme in rabo. Poročilo se vzame na znanje.

f) Okrajnemu odboru v Weizu se za občino Passail dovoli podpora za plemenske telice.

g) V planški svet deželne komisije za agrarne operacije na Štajerskem so se iz O. O. izvolili naslednji člani: kot člana gospoda Gašpar Riemelmoser in Leon Zedlacher, kot namestnika gospoda člana O. O. Ferdo Roš in Karel Zettler.

h) Nemški odsek pri deželnem kulturnem svetu za kraljevino Češko prosi, naj se pridruži kmetijska družba njegovim predlogom, ki jih je stavil visokemu poljedelskemu ministrstvu glede porabe dovoljenih sredstev za pospeševanje živinoreje in vnovčevanja živine. Poroča član O. O. gospod Klammer.

Primerno predlogu odseka in poročevavca se sklene predložiti enako se glasečo vlogo c. kr. poljedelskemu ministrstvu.

i) Poročilo o seji kuratorija kmetijske vnovčevalnice za živino na Dunaju 12. maja 1910. Poroča član O. O. Czeicke.

Iz temeljitega poročila poročevavčeva se lahko posname, da se kmetijska vnovčevalnica za živino ugodno, za kmetijstvo uspešno razvija in da so uspehi zadnjega poslovnega leta zadovoljivi; udeležba Štajerske bo pri tej akciji še večja, ko bo otvorjena proga Friedberg-Aspang. Poročevavec predlaga, naj se poročilo vzame na znanje in naj se pri vnovčevalnici izposluje, da se naj liste prašanj in ponudb natiskajo samo po eni strani, da se lahko afiširajo. Predlog je bil sprejet.

j) Avstrijska kmetijska centrala prosi, naj se pridružimo njeni peticiji proti zahtevani otvoritvi meje za uvoz parkljaste živine iz Italije in Srbije, ki ga že le doseči razni neagrarni krogi.

Poročevavec glavni tajnik Juvan predlaga, naj se pridružimo tej peticiji in pošljemo enako se glasečo vlogo pristojnim ministrstvom. Sprejeto.

k) Francu Plaschgu, posestniku v Novi Štifti pri Stradnu, ki se je pritožil zoper sklep O. O. v seji dne 18. aprila 1910, s katerim se je zavrnila njegova prošnja za mlekarsko orodje, se na predlog glavnega tajnika sklene sporočiti, da se dajejo subvencije za mlekarske sprave načeloma le

zadragam in zbiralnim mlekarnam, ne pa posameznikom in da je nedvomno, da bo O. O. enako podjetje, če bi se v Stradnu ustvarilo, izdatno podprl.

l) Okrajni odbor v Kirchbachu prosi za podporo za plemenske telice.

Poročevavec član O. O. Czeicke prečita predlog odseka, po katerem se naj dovoli podpora, ako bo ministrstvo dalo izredna sredstva na razpolago in stavi dodatni predlog, naj se pri ogledovanju živine licencirani biki nakupijo in nastavijo v okraju Kirchbach. Proti temu predlogu pa govori več načelnih in strokovnih pomiselkov, zato se sklene naročiti glavnemu tajniku, naj si bike ogleda, če bodo sposobni, kupi, a ne pusti v okraju Kirchbach, ampak jih da kam drugam. Predlog je bil sprejet.

m) Sklepanje o predlogih, sprejetih na 87. občnem zboru; predlog podružnice Ribnica na Pohorju: O. O. naj dela na to, da se bo v okrožju te podružnice ustvarilo vsaj eno vzorno gnojišče. Poroča član O. O. Roš.

Poročevavec govori o vzrokih, ki so napotili odsek, da predloga ni izvršil v tej obliki in priporoča O. O., naj sprejme sledeči predlog: podružnici v Ribnici na Pohorju se naroči, naj skuša pridobiti kakega kmeta zato, da si po navodilih deželnega nadzornika za živinorejo napravi vzorno gnojišče in potem prosi za podporo. Predlog se sprejme.

n) Predlog podružnice Kumberg: O. O. blagovoli poskrbeti, da se bodo nepotrebni in nadležni predpisi finančnih oblasti za kmetijske podružnice pri skupnem nakupu živinske soli in soli v grudah odpravili.

Glavni tajnik prečita poročilo odsotnega poročevavca, ki podpira ta predlog, ker kmetijske podružnice ne delajo na dobiček in ob enem predlaga razne olajšave, ki bi dobivanje živinske soli in soli v grudah naredile bolj preprosto. Njegovi predlogi so bili sprejeti.

o) Naznanila. Podružnice, interesirane na Kraglgutu Donnersbachau, Pürgg, Mitterndorf so se izrekle proti temu, da bi se na Kraglgut gonile krave. Zato se je tudi O. O. izrekel proti temu.

C. kr. namestnija je poslala obvestilo o novem načinu ogledovanju živine na železnicah.

Za odposlanca na prihodnjo sejo mlekarско gospodarstvenega komiteja v Avstriji, ki se bo vršila 1. julija, se določi član odseka za živinorejo in mlekarstvo, ravnatelj Pavel Schuppli pod pogojem, da mu da visoki deželni odbor za to dopust. Potnina in članarina za leta 1908, 1909 in 1910 se naj izprosi pri c. kr. poljedelskem ministrstvu, naj jo pokrije iz dotacije za mlekarstvo. Predlog se sprejme.

Ker je jeden največjih murodolskih živinorejcev, gospod vitez pl. Gutmann v Kallwangu pristopil mariborskemu kontrolnemu društvu za mleko, se lahko zgodi, da bodo imele importirane montafonke več mleka ko murodolke in to bi znal biti vzrok, da bi vitez pl. Gutmann opustil murodolke in se oklenil montafonk. To pa bi seveda bila velika nevarnost

za murodolsko pasmo. Zato sklene O. O. pisati vitez pl. Gutmannu pismo, v katerem izrazi željo, naj se dosedanja čreda murodolk ohrani, obenem pa naprositi zvezo murodolskih živinorejcev, naj osebno posreduje pri gospodu pl. Gutmannu. Člani O. O. se naj osebno prepričajo o vrednosti te črede, zato naj prosi predsednik živinorejskega odseka, Henrik vitez pl. Plessing, da si jo sme s člani živinorejskega odseka in O. O. ogledati. Ob enem se naj tudi c. kr. okrajni glavar v Ljubnu na Gornjem Štajerskem, grof Schönfeld, obvesti o tej ekskurziji in naprosi, da se je udeleži. Predlogi so bili sprejeti.

Član O. O. dr. Leuschner opozori na sitnosti in kazni, ki jih imajo mali kmetje v brežiškem okraju večkrat zaradi tega, ker kupujejo hrvaške svinje in prosi, naj blagovoli O. O. posredovati; živino-zdravski poročevavec Januschke mu na to odgovori, da so stroge naredbe že zato potrebne, da se naša živina ohrani zdrava. Sklene se priporočiti brežiški posojilnici, naj koristi brežiških kmetovavcev ne izpusti izpred oči in naj kolikor možno objektivno poroča vsakokrat pristojnim oblastim.

6. Poročila in predlogi sadjerejskega odseka.

a) Jožef Weber, pečar v Obertenzellu priporoča lese za sušenje sadja.

Tajnik Holz priporoča, naj se sprejme predlog odseka, ki se glasi, da se Webru priporoča, naj ta stroj za sušenje sadja za sedaj samo za poskus postavi v kakem deželnem zavodu ali pri kakem posestniku in stroške sam trpi. Predlog se sprejme.

b) Visoka c. kr. namestnija naznani določbe o izvozu sadja (opremi sadja) v nemško carinsko okrožje.

Ker je poročevavec član O. O. dr. Hotter odsoten, poroča tajnik Holz in priporoča, naj se sprejme predlog odseka, da se naprosi c. kr. trgovinsko ministrstvo, naj izposluje od nemške države še nadaljnje olajšave na ta način, da bo znižana carina 3 marke 20 pfen. veljala tudi pri pošiljčevah z vložnim popirjem in lesno volno. Predlog se sprejme.

c) Poročila in predlogi o izvršitvi sklepov 87. občnega zbora c. kr. kmetijske družbe.

Predlog podružnice v Ilzu:

O. O. naj dela na to, da se bo užitninski davek na jabolke pri krčmarjih vsaj za ono množino, ki jo potrebujejo za posle in delavce kot domačo pijačo, odpravil.

Poročevavec član O. O. Zweifler poroča zelo podrobno o ovirah, ki bi jih trebalo premagati pri izvršitvi te želje podružnice v Ilzu, ki pa se po mnenju sadjerejskega odseka dotlej ne dajo premagati, dokler ne bo užitninska postava novelirana. Z ozirom na te ovire priporoča, da se sprejme predlog odseka, ki se glasi, da se naj ta predlog podružnice v Ilzu dalje ne obravnava. Sprejeto.

Predlog sadjerejskega odseka, naj se šolskim slugam dovoli prodajati sadje otrokom, se zavrne.

8. Poročilo odseka za izvršitev na 87. občnem zboru c. kr. kmetijske

družbe sprejetega predloga podružnice Mestinje—Sv. Peter: C. kr. kmetijska družba naj osnuje s podporo države in dežele po vseh delih štajerske dežele gospodinjske tečaje in prireja tečaje za kmetice in kmetska dekleta. Za vzor naj pri tem služita Bavarska in sosednja Kranjska. Poroča član O. O. ravnatelj Göhlert.

Poročevavec govori podrobno o dosedanjih uspehih gospodinjskih tečajev po drugih deželah in jih primerja z rednim gospodarskim poukom na Grabnerhofu ter priporoča, naj se tudi na kmetijskih šolah v Grottenhofu in pri Sv. Juriju ob juž. žel. osnujejo enaki tečaji kakor v Grabnerhofu. V imenu komiteja predlaga, naj naprosimo deželni odbor, naj take tečaje na imenovanih šolah kolikor možno hitro uvede. Predlog se sprejme.

9. Na 87. občnem zboru je bil sprejet predlog podružnice v Marjinem Celju, naj se hitra voznja avtomobilov, ker dela škodo kmetovavcem, omeji. Poroča član O. O. dr. Leuschner.

Poročevavec meni, da zadošča avtomobilna postava z dne 27. septembra 1905 v popolni meri; zato treba marijceljsko podružnico poučiti, da se naj z eventualnimi pritožbami in naredbami obrne na politično oblast. Sprejeto.

10. Poročila in predlogi vinorejskega odseka.

a) Visoka c. kr. namestnija naznanja določbe o ureditvi vinskega izvoza.

Poročevavec član O. O. Zweifler navaja nove olajšave in stavi v imenu odseka sledeči predlog:

O. O. skleni, da se ta dogovor med Avstrijo in Nemčijo na kratko priobči v družbinem glasilu; pri c. kr. delovnem ministrstvu se naj izposluje pomnožitev preskušalnih postaj za uvoz vina na ta način, da se pripoznajo tudi spričevala deželnih poskusnih postaj v Gradcu in Mariboru. Predloga sta bila sprejeta.

b) Zastopstvo na osmem vinorejskem kongresu na Dunaju v času od 5. do 10. septembra 1910 sprejme član O. O. ravnatelj Zweifler in obljubi, da bo svoječasno o tem poročal. Se sprejme z zahvalo na znanje.

c) Na predlog podružnice v Št. Ilju v Slov. gor. na 87. občnem zboru se je sklenilo na pristojnem mestu delati na to, da se bo k vinski postavi še sprejela določba, da mora vino imeti izvirnosto dokazilo. Na ta način se bodo štajerska vina zavarovala in otežila se bo prodaja hrvaških in ogrskih vin na Štajerskem.

d) Na predlog podružnice v Mariboru na 87. občnem zboru, naj se deželna klet razširi in premešči, se je sklenilo s tem prašanjem, ki bo gotovo prišlo še v razpravah deželnega zbora na vrsto, počakati do ugodnejšega trenutka.

Tudi se je sklenilo na pristojnem mestu delati na to, da se bo pri podeljevanju brezobrestnih posojil rigorozno postopalo in da se bodo podpirali le taki načrti, ki zadevajo vinograde v dobrih,

vinorodnih krajih, kjer lahko pričakujemo, da se bo dobilo dobro vino.

Med naznanili so obljube agrarnih komisarjev, da bodo brezplačno predavali po podružnicah o agrarnih operacijah; vzame se na znanje in sklone se priobčiti v družbinah glasilih, da se člani lahko ravnajo po tem. Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem pošilja obvestilo, da se je vsled predloga podružnice Stubenberg, naj se tudi rajfajznovke pritegnejo k akciji proti pomanjkanju, obrnila na c. kr. namestnijo.

Na koncu seje prosi načelnik naj ga O. O. pooblasti, da sme akte c. kr. kmetijske družbe in „agrarne družbe“, ki je bila pred njo, s pridržano lastninsko pravico izročiti deželnemu arhivu, da se izberejo in da se to, kar je vredno, ohrani.

Zapisnik zadnje seje z dne 10. maja 1910 je odobren, prihodnja seja se nastavi na dne 12. julija in nato se seja zaključí.

Iz agrarne korespondence.

Pridelek žita v Avstriji v letih 1908—1909.

	Pšenice	rži	ječmena	ovsa	koruze
1908	62.68	40.99	28.47	31.51	48.36
1909	46.71	41.51	32.80	38.50	46.60

milijonov metrskih stotov.

Iz tega sledi, da se je pridelalo pšenice za 15.97 milijonov metrskih stotov manj, kar seveda tudi ni bilo brez vpliva na ceno, posebno pa zato, ker je bila splošna svetovna množina pšenice zaradi izpraznjenih zalog zelo mala. Ker je k vsemu temu še nastopila prav divja špekulacija, ki se je pojavila posebno v Budapešti, si lahko razložimo razmeroma visoko ceno, ki jo je pšenica pred kratkim še imela.

Kanal med Donavo in Odro.

V seji gosposke zbornice 25. aprila t. l. je govoril vit. pl. Skene o tem kanalu in pripomnil, da je v gosposki zbornici in državnem zboru jasno dokazal, da ta kanal ne bo dajal nobenega dobička, ampak da bo državi delal vedne stroške. Nazadnje je vprašal, ali je res, da se v Galiciji del tega kanala že stavi. Na to je odgovoril finančni minister vit. pl. Bilinski, da temelji ta kanal na zakonu iz leta 1901. Na podlagi tega zakona dela posebna komisija v trgovskem ministertvu tehnične in razlastitvene predpriprave, dokler ne izjavi poslanska zbornica, da je postava odpravljena. — Ker stanejo te predpriprave vsako leto mnogo denarja, bi se že iz vzrokov varčnosti moralo delati na to, da se ta prenaplajeno sklenjena postava ukine.

Poročilo o stanju hmelja.

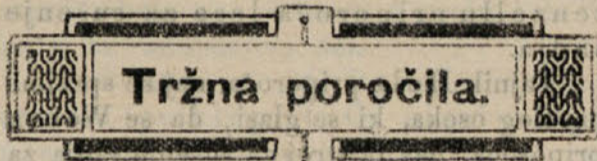
Žalec, 13. julija 1910. (VI. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) V zadnjih 14 dneh je v hladnomokrem vremenu razvijanje hmeljovo zaostalo. Srednjerani hmelj je deloma že v popkih; more pa se že danes presoditi, da pridelek ne bo kaj poseben, kar se tiče množine; pozni hmelj pa daje nado dovolj-

nega pridelka. Ponudbe za predkup se množe, toda pri vsem tem, da so cene poskočile (do K 160 za 50 kg) ne pride do znatnejših zaključkov. Vodstvo.

Zborovanja podružnic.

= St. Jur ob juž. žel. (Kmetijsko zborovanje v Dramljah.) V nedeljo dne 31. julija ob 3. uri popoldne priredi Šentjurska kmetijska podružnica svoje zborovanje v Dramljah s sledečim dnevnim redom: 1. Poučno predavanje iz živinoreje in kmetijstva; predavatelj potovalni učitelj Goričan in strokovni učitelj Zidanšek. 2. Kmetijski pogovori. 3. Sprejem udov. 4. Sprejem naročil na semena in gnojila. K mnogoštevilni udeležbi vabi načelstvo.

= Št. Jur ob juž. žel. (Kmetijsko zborovanje na Teharju.) V nedeljo dne 17. julija ob 3. uri popoldne priredi Šentjurska kmetijska podružnica svoje zborovanje v Cajhnovi gostilni na Teharju s sledečim dnevnim redom: 1. Poučno predavanje iz živinoreje in kmetijstva; predavatelj potovalni učitelj Goričan in strokovni učitelj Zidanšek. 2. Kmetijski pogovori. 3. Sprejem udov. 4. Sprejem naročil na semena in gnojila. K mnogoštevilni udeležbi vabi načelstvo.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 27. junija do 3. julija 1910. Pripeljalo se je 41 vozov s 323 metrskimi stoti sena in 15 vozov s 130 metrskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.40 do K 8.50, sladko od K 7.— do K 8.80; ržena slama od K 5.— do K 6.—; pšenična slama od K 5.— do K 5.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; jezna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 7. julija 1910. Prignalo se je 398 volov, 256 bikov, 570 krav, 158 živih telet, in 203 konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 13 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 102 volov, 46 bikov, 114 krav, — teleta; Predalbersko: 16 volov, 34 bikov, 54 krav, 2 teleta; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 9 volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: 2 vola, — bikov, 18 krav, — telet; na Češko: — vol, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 8 volov, — bikov, 11 krav, — telet; Italija: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 86.— do K 96.— (izjemoma K 106.—), poltolsti od K 76.— do K 84.—, suhi od K 72.— do K 74.—; voli za pitanje od K 72.— do K 80.—; klavne krave, tolste od K 68.— do K 74.—, poltolste od K 52.— do K 66.—, suhe od K 38.— do K 50.—; biki od K 74.— do K 86.—; dojne krave do 4. teleta od K 66.— do K 80.—; črez 4. tele od K 56.— do K 64.—; breje od K 60.— do K 70.—; mlada živina od K 72.— do K 76.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 8. julija 1910. Zaklana živina: 904 telet, 1376 svinj, 2 komada drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.40 do K 1.46; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.36 do K 1.40; ogrske pitanske svinje Ia od

K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.38 do K 1.44; mesne svinje od K 1.36 do do 1.52, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.80 do K —.90; kozlički in jagnjeta od K 7.— do K 8.—. Cene so padle.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Jedmen		Oves		Koruza		Proso	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	10.25	9.—	9.—	8.50	7.25	9.—						
Ormož	50	12.50	10.—	8.—	9.—	7.25	9.—						
Gradec	50	13.25	9.25	8.—	8.79	7.50	7.50						
Ljubno	50	12.50	8.—	8.—	8.50	7.50	—						
Maribor	50	10.50	8.—	7.—	8.—	7.50	8.—						
Ptuj	50	10.—	8.—	6.50	8.—	7.50	7.50						
Inomost	50	—	—	—	—	—	—						
Celovec	50	—	17.60	—	16.30	15.80	—						
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—						
Pešt	50	—	—	—	—	—	—						
Solnograd	50	10.80	7.75	7.50	7.55	8.—	—						
Dunaj	50	10.80	7.85	6.28	7.82	7.08	11.45						
Linc	50	—	—	—	—	—	—						

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Jezna slama	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	9.—	10.—	3.—	2.25	2.50	2.25						
Ormož	50	7.25	15.—	3.25	3.—	3.—	2.50						
Gradec	50	8.50	—	—	—	—	—						
Ljubno	50	—	18.—	6.—	5.50	5.—	4.—						
Maribor	50	7.—	13.—	2.50	—	3.—	3.—						
Ptuj	50	7.50	—	6.—	4.—	3.—	2.60						

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 25. julija v Ernovžu*; v Lipnici**; pri Sv. Janžu**, okr. Arvež; v Slov. Bistrici**; pri Sv. Vrbanu**, okr. Ptuj; v Čermožišah**, okr. Rogatec; v Kozjem**; v Žalcu**, okr. Celje.

Dne 26. julija v Ormožu (svinjski sejem); pri Sv. Ani na Krembergu, okr. Mureck; v Svetini**, okr. Celje; v Framu**, okr. Maribor.

Dne 27. julija v Mariboru*; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 30. julija v Brežicah (svinjski sejem); v Kostivnici**, okr. Rogatec.

Dne 1. avgusta na Ponikvi*, okr. Šmarje pri Jelšah; v Gomilici**, okr. Lipnica; v Pišecah*, okr. Brežice; v Celju*.

Dne 2. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. gor.**; v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*.

Dne 3. avgusta na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 4. avgusta na Sveti Gori**, okr. Kozje; v Št. Ilju**, okr. Šoštanj; v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); na Bregu pri Ptuj (sejem s ščetinarji).

Dne 5. avgusta v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Loki**, okr. Laško; pri Sv. Janžu**, okr. Arvež; na Ptuj; na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado klavno živino).

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrecnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

X. redni občni zbor zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

V štajerskem deželnem dvorcu v Gradcu se je vršil v četrtek 23. junija 1910 z začetkom ob 11. uri X. redni občni zbor zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem pod predsedstvom načelnika nadzorstvenega sveta, ekselence gospoda deželnega glavarja Edmunda grofa Attemsa; ta občni zbor je bil nekaka tiha proslava desetletnice obstoja in delovanja te za Štajersko tako zelo potrebne centrale gospodarskega dela, posebno združniškega.

Predsednik je pozdravil najprej zastopnika deželnega odbora, gospoda prisednika deželnega odbora Franca grofa Attemsa, zastopnika mestne občine graške gospoda občinskega svetnika Schimperja, zastopnika Splošne zveze gospoda ravnatelja dra. Pavla pl. Störcka in navzočih 145 zastopnikov vseh pri zvezi včlanjenih podružnic. Nato je naznanil, da je ekselencia gospod cesarjev namestnik Manfred grof Clary in Aldringen, ker se zastopnik vlade ne more zborovanja udeležiti, sporočil vodstvu, da želi obravnavam mnogo uspeha. Nato je predsednik podal kratek pregled o delovanju zveze v teku njenega desetletnega obstanka in o razvoju kmetijskega združništva na Štajerskem.

Za zapisnikarja se je imenoval zvezin tajnik Alfred Wagner, izvolili so se skrutatorji in verifikatorji; ko je bil zapisnik zadnjega občnega zbora sprejet, je podal zvezin zastopnik gospod graščak Franc Barta poročilo o delovanju zvezinega načelstva v poslovnem letu 1910, ki se je s splošnim odobravanjem vzelo na znanje.

Na predlog gospoda odposlanca Kafferja iz Obdacha se je zvezinemu načelstvu, posebno pa zvezinemu ravnatelju in uradništvu izrekla soglasno za naporno in vzorno poslovanje zahvala s tem, da so zborovavci vstali s sedežev.

Glavni ravnatelj Splošne zveze gospod dr. Pavel vitez pl. Störck se je zahvalil predsedniku za prijazen pozdrav, čestital zvezi k doseženim uspehom, ki ga tem bolj vesele, ker se je osebno udeležil organizacije gospodarskega združništva na Štajerskem in ustanovitve zveze; nato poda pregled o postanku kmetijskega združništva na Štajerskem in o njegovem delovanju od prvih početkov do danes. Posebe opozarja na doslej dosežene uspehe in potrebo nadaljnje razširitve organizacije, opozarja na velike naloge, ki čakajo zvezo v bodoče in povdarja z ozirom na vesoljno razširjenost gospodarskega združništva in njegove mnogovrstne naloge in oblike posebno veliko npravo in socialno vrednost združništva.

Njegove z odobravanjem sprejete besede so se končale z željo, naj bi bilo delovanje zveze tudi v teku njenega drugega desetletja enako plodonosno v korist in prospeh štajerskega kmetijstva, kakor je bilo v prvem.

Načelnik nadzorstvenega sveta ekselence gospod Edmund grof Attems je predložil letni obračun in stanje premoženja v letu 1909 ter stavil predloge, kako bi se naj doseženi čisti dobiček vporabil; vse troje je bilo odobreno in sprejeto. Sklenilo se je od čistega dobička pri denarnem prometu v znesku 12.457 K 32 v vzeti 665 K 60 v za štiriodstotno obrestovanje vplačanih opravičnih deležev, 3000 K za starostno zavarovanje zvezinih uslužbencev, 3000 K za ojačitev specialnega rezervnega zaklada za varstvo proti izgubam pri denarnem prometu, ostanek 5791 K 72 v pa dodati splošnemu rezervnemu zakladu. Čisti dobiček pri blagovnem prometu 8982 K 49 v se bo razdelil tako, da bo prišlo 4000 K v zaklad za varstvo proti izgubam pri blagovnem prometu, ostanek v znesku 4982 K 49 v pa v splošni rezervni zaklad blagovnega oddelka.

Poročilo zvezinega ravnatelja gospoda Franca Barta o končnem obračunu, oziroma kolavdaciji kleti in skladišča zveze se je vzelo z odobravanjem na znanje, tako da je sedaj stvar z novo stavbo in deželno vzorno kletjo v Eggenbergu končana. Te nove stavbe niso le vzorne v svoji vrsti, ampak bodo dajali več možnosti, da se bo lahko blagovni promet (posebno z vinom in moštom) nemoteno in krepko razvijal.

Po teh poročilih se je sklenilo še nadalje pobirati letno članarino in režijske doneske od denarnega prometa v dosežani višini.

Pri novih volitvah v zvezin odbor in nadzorstveni svet se je načelnik s toplimi besedami priznanja spominjal obolelega zvezinega podravnatelja gospoda prelata Franca Salezija Bauerja, ki mora vsled obolelosti izstopiti iz odbora in si je od občnega zbora izprosil pooblastilo, da sme gospodu prelatu izraziti željo, da kmalu ozdravi, kar se je s splošnim odobravanjem sklenilo.

Pri novih volitvah se je šest izstopivših odbornikov soglasno zopet izvolilo in sicer gospodje: Zvezin ravnatelj Franc Barta, Rihard pl. Regner, Alfred vitez pl. Roßmanit, Franc Haiger, Anton Habersack in Florijan Stulpfarrer, na mesto gospoda prelata Franca Sal. Bauerja se je izvolil za ostalo njegovo poslovno dobo gospod Jurij Lederer, posestnik v Kalsdorfu.

Pri novih volitvah v nadzorstveni svet so se zopet soglasno in z vzklikom izvolili izstopli člani: Edmund grof Attems, Franc Jank in Rudolf pl. Dehne.

Posebno je zanimalo poročilo o stanju prašanja glede uvedbe starostnega zavarovanja, oziroma zavarovalne blagajne za člane zvezi pridruženih rajfajznovk, ki ga je podal zvezin nadzornik gospod Albin Achtschin. Po daljši in temeljiti debati se je soglasno sprejel naslednji predlog zvezinega načelstva:

„Zvezin občni zbor vzame poročilo o dosedanjih predpripravah glede uvedbe zavarovalne blagajne na znanje in naroči zvezinemu načelstvu, naj nadalje poizveduje o možnosti primernega življenjskega zavarovanja za svoje člane in ko bodo te poizvedbe končane, naj na prihodnjem občnem zboru stavi primerne predloge.“

Ko je bilo v zadnji točki dnevnega reda obravnanih še več stvari manjšega obsega, je povabil glavni ravnatelj Splošne zveze gospod Pavel vitez pl. Störck zvezo in štajerske zadrug, oziroma njih odposlanca, naj se v velikem številu udeležijo II. občnega zbora avstrijskega združništva, ki se bo vršil v oktobru t. l. na Dunaju in ki se bo pečal z zanimivimi prašanji.

Nato je povzel ekselencia gospod Edmund grof Attems besedo, da bi se spominjal visokega slavja, ki ga bodo vsi avstrijski narodi kmalu praznovali o priliki osemdesete obletnice rojstva Njegovega Veličanstva, našega cesarja.

Prosil je za pooblastilo, da sme od zveze gospodarskih zadrug sporočiti izraze najlojalnejše udanosti in najodkritejše ljubezni s pristržnimi čestitkami in željo, da bi bilo Njega Veličanstvo še dalje ohranjeno svojim narodom.

S trikratnim, navdušenim klicom Njega Veličanstvu je sklenil po tem govoru, ki so ga vsi udeleženci poslušali stoje, X. redni občni zbor zveze.

II.

Poročilo glede blagovnega prometa zveze.

1.

Prodaja semenja za setev in zeleno krmo.

Ajda, črna vrsta, zelo čista, pridelana na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu, na rodi zemlji. Cena 20 K 50 v.

Poletna graholjka, prvi pridelek od Svalöfske zboljšane sive graholjke, daje zelo mnogo izborne zelene krme, pridelana na semenskem vzrejalšču grofa Piazzija v Loosdorfu na Nižjem Avstrijskem. Cena 29 K.

Poletni grah, pridelan na suhi pečeni zemlji, 640 m visoko nad morjem, z ostrim, mokrim podnebjem, daje mnogo slamein zrna, zgodajzrel. Cena 27 K 50 v.

Na zahtevo pošljemo drage volje vzorce na ogled in za poskušnjo.

Cene so proste in neobvezne, dokler je kaj zaloge, od železniške postaje Gradec, plačljive v teku 14 dni od dneva naše fakture, če ni drugače dogovorjeno.

Pri grahu, graholjki in vseh drugih semenih je v ceni za 100 kg vreča že zaračunana.

Vsa druga, tukaj ne navedena semena pošiljamo po možnosti in za kolikor mogoče najnižje cene.

2.

Prodaja hrastovih sodov.

V jeseni je večkrat veliko pomanjkanje vinske posode in takrat so sodi zelo dragi; tudi morajo vinogradniki večkrat vino zelo ceno prodati, ker ga nimajo kam vlti.

Zveza skuša temu zlu od pomoči in preskrbeti svojim članom dobre, nove, cementirane hrastove sode za kolikor mogoče nizko ceno in zato ponuja prosto, brez obveznosti za spremenjeno ceno:

„Cementirane, dobro obite hrastove sode z vsebino 300 do 320 litrov po K 32.—komod od železniške postaje Ptuj, plačljivo netto kasa brez skonta nji v Gradcu.“

Zato pozivljamo svoje člane uljudno, da se blagovolijo te prilike poslužiti in nam poslati naročila kakor hitro se da, najpozneje pa do 31. julija t. l.

Naročila, ki bi nam došla pozneje, bi lahko izvršili samo v tej meri, kolikor bi to dopuščala zaloga.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka z vezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

III.

Poročilo glede zvezinega vnovčevanja štajerskih logarskih pridelkov.

Pospeševanje izvoza.

Da omogočimo svojim članom kolikor mogoče ugodno vnovčevanje njihovih logarskih pridelkov, smo sklenili neposredne zveze z deželami, ki prihajajo za Štajersko v vpoštev in sicer: Nemčijo, Belgijo, Francosko, Švico, Italijo, Turčijo,

Grško, Egiptom, Tunisom, Španijo, Angleško in Nizozemsko.

Tudi se nam je posrečilo zainteresirati na večjih trgih večje, trgovsko na dobrem glasu stoječe firme za uvoz lesa, ki so pripravljene po možnosti kupovati les pri naših lastnikih gozdov in žag.

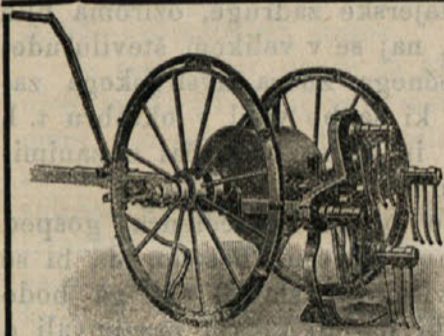
Za ta izvoz pridejo v prvi vrsti v vpoštev manjše, zadružniško urejene družbe malih posestnikov, ali po posamezni veliki posestniki, ki lahko trajno pošiljajo blago enake kakovosti in enakega razmerja.

Vse vrste štajerskega lesa (smreke, macesni in bukve) se lahko z uspehom izvažajo.

Mi dajemo pojasnila o cenah na inozemskih trgih, vožnini in carini, adrese konzumentov, velikostih in sortimentih, ki so zaželeni po posameznih krajih in posredujemo med producenti in konzumenti.

Pismena ali ustmena pojasnila daje brezplačno zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2.

Nadalje naznanjamo vsem svojim članom, da se je mnogo velikih tvornic za žage in sploh stroje za obdelovanje lesa ponudilo, da dajejo pri naročilih, pri katerih posreduje zveza gospodarskih zadrug, znaten popust od svojih izvirnih cen.

Novost! Mayfarthov stroj za izkopavanje krompirja. Izkopalnik „WELT“

postavno zavarovan. — Izvredni uspehi. — Najmočnejše in najsolidnejše sestavljen, dela točno. Posnema človekovo delo. Nemška kmetijska družba ga je imenovala po poskusih z njim „novost in znamenitost“. Izmetajoče vilo gonijo zobnata koleca iz litega jekla brez krhkih gonilnih grjelov. Naravna se lahko tako, da se krompir dene tja, kam hočemo. Prihrani veliko delavskih sil. Izredno lahko za vleči. Poškodovanje krompirja izključeno. Oddaljenost brazd se da naravnati, tako da se lahko uporablja za na redko in gosto posajen krompir. — Zahtevajte posebne cenike o izkopalniku „Welt“ iz tovarne za kmetijske stroje 278—5 Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II., Taborstraße Nr. 71.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširitev.

Za umno jesensko gnojenje

s katerim hočemo doseči popolne pridelke, treba pravočasno

kalijeve soli

za zimska žita in travnike. Fosforjeva kislina in dušec ne moreta sama nikdar narediti največjih pridelkov.

Kajnit

in koncentrirane kalijeve soli pošiljajo vse kmetijske zadruge, podružnice c. kr. kmetijske družbe in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2.

Pojasnila in nasvete o porabi vseh umetnih gnojil daje brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata na Dunaju VIII./1, Skodagasse 8.

247—W

GLAVNO SKLADIŠTE STEVENS OINTMENT

RADIOL

(Novi artikel: THE RADIOL Co. LONDON). Najbolje sredstvo za odaljenje vsake vrsti otekline u konja, pasa itd. sa oclom ali vodom, smes najizvrstven ko tekočina za ojačanje konjskih nogu. Cena v malo 8 k.

Knjižice zastoj. — Preprodavateljem a živnikom rabat. Dobiva se u svim apotekam, segurno u glavnom skladištu.

RICHTEROVA ORLOVA APOTEKA u WELS-u, GORNJA AVSTRIJA; OSOBITA TRGOVINA ZA ŽIVNIŠKE PROIZVODE

283—6

Lekarnarja A. Thierryja balzam

(postavno zavarovan)

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Dober zoper želodčne krče, napetja, zasluženost, motenje probave, kašelj, bolezn na pljučih, prsni, hripavost i. t. d. Zunan čist rano, lajša bolečine. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

učinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krono 60 vinarjev. Pliše lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Dobita se tudi v večini lekarn.

8000 posteljnih odev

se mora zaradi opustitve obrata hitro prodati in sicer: Gospodarske, temne drapove, zelo praktična barve, z barvastim robom, kakih 180 cm dolge, 1 K 80 v komad; tigraste, tkane, z barvastim robom, kakih 200 cm dolge, po 2 K 10 v komad; flanelove z lepimi cvetličnimi vzorci, rdeče, bordo, temno zelene ali drap, kakih 190 cm dolge, 3 K 20 v komad. **Obrisaci**, 50 x 100 cm, snežno beli, kakor za frotiranje, 3 K za pol ducata. „Le še kratak čas.“ Najmanj 6 komadov se pošlje po povzetju franko. 304—3

Josef D. Mikota, Králové dvor o. L., Češko.

POZOR! Svinjereja 303—3

daje le tedaj dobiček, če nobena svinja ne zbolí. Obaliskove kapljice za svinje

„SUSSANOL“

učinkujejo in zavarujejo pred zgubo. To dokazuje tisoč zahvalnih pisem.

Izborno sredstvo proti svinjskim kugam. V steklenicah po 1 krono 10 steklenic 8 kron

Glejto na varstveno znamko „OBELISK“ in natančno adreso.

Lekarna „Pri obelisku“ Viktorja Hauserja, prej. P. Birnbacherja Celovec, Kardinalski trg.

Nadomestek za gumi!

Zamaški iz papirja „Hermetac“ za mlečne kanglje, zavitke masla in sira. Artur Weinberger Hodonin. 30—W

Vsi, ki se čutijo bolni

posebno oni, ki se jim zapira, ki jih napenja, ki nimajo teka, rabi-jo z uspehom odvajajoči, prej Gastlov čaj znamka „obelisk“

Ta iz najboljših in najzdravilnejših rastlin sestavljeni čaj je že 50 let izborno domače sredstvo; ki pospešuje prebavo, krepi želodec, razkroja sluz, čisti kri in je tudi pri veliki debelosti zelo izboren. V paketih po 60 v in 1 K. Dobi se v lekarni prej Birnbacherja, „Pri obelisku“ Viktorja Hauserja, Celovec, Knežji trg. Manj ko 4 mali ali 2 velika paketa se ne razpošilja. 303—5

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Velika dobrota

za živino je, ako se umije s postavno zavarovanim

milom (žajfo) proti muham.

1 kg po K 5.—Prežene iz hleva vse muhe, komarje, mušice i. t. d. in torej neobhodno potrebno za vsakega gospodarja. — **Glavna zaloga: Dunaj, VI., Ufergasse 6.** — Tisočera priznanja. 289—6

Superfosfate

rudninske in živalske, najbolj zanesljivo, izborno in ceno gnojilo s fosforjevo kislino

== za vsako zemljo. ==

Vsebinska strogo garantirana. Zajamčen hiter učinek, največji pridelki. 5—12

Za jesenske naseve neizogibno potrebno.

Dalje

amonijakove, kalijeve in solitrove superfosfate pošiljajo

tvornice za umetna gnojila, trgovci, kmetijske zadruge in društva.

Pisarna: Praga, Příkopy 17.